Norsk Landbruksrådgiving

Leknes 19.06.20.

VÅGAN KOMMUNE
Næringsavd.
8300 SVOLVÆR

SØKNAD OM PROSJEKTTILSKUDD MILJØPLAN 2020.

Arbeidet med å ha oppdaterte miljøplaner for alle gårdsbruk i aktiv drift, er viktigere enn noen gang. Alle som driver et gårdsbruk er i dag pålagt å ha utarbeid en årlig plan som dokumentasjon på bruken av arealene som innfrir de krav som gjelder i forskriftene til produksjonstillegg. Grunnlaget for en slik plan er analyseresultater av jordprøver, oppdatert gårdskart, oversikt over husdyrholdet, beregning av husdyrgjødsel og gjødsellager. Der det søkes om tilskudd for å gjennomføre dreneringstiltak og spesielle tilskudd i landbrukets kulturlandskap (SMIL) må det være utarbeid en mer omfattende plan. På de fleste gårdsbruk blir det benyttet plantevernmidler, og da må bruket ha en sprøyteplan. Mangler disse planene vil AK-tilskuddene bli avkortet.

For å stimulere til at slike planer blir utarbeidet og brukt, søker vi Vågan kommune om et prosjekttilskudd som skal gå til motivering for at slike planer blir utarbeid, og få bøndene til å se nytten av dette. Det innebærer gårdsbesøk til alle gårdsbruk, gruppemøter og utarbeidelse av individuelle planer. Gårdbrukeren betaler en betydelig egenandel for selve planen, i tillegg til å dekke kostandene med analyse av jordprøvene.

Gjennom mange år har vi hatt et godt samarbeid mellom kommunene i Lofoten, avtalepartene i jordbruket der aktive bønder lokalt har sett behovet for å utvikle et lokalt foretak der hovedfokuset er å utvikle bærekraftige enheter innenfor primærnæringen. I de første årene var hovedfokus i vår virksomhet rettet mot jord og plantekultur, men nå blir dette tema sett i en sammenheng der brukets totale ressurser skal ivaretas på en miljøvennlig måte. Landbruket er i stadig omstillingen, og vi opplever å bli brukt som et viktig redskap i denne prosessen. Generelt går antall driftsenheter ned, samtidig som vi til nå har beholdt vår relative andel av landbruksproduksjonen i Lofoten. Utfordringene er betydelig innenfor landbruksnæringen, for å innfri målsettingen i landbruksmeldingen om økt 1 % økning i landbruksproduksjonen hvert år de nærmeste 10 år. Det arbeidet vi har lagt mye arbeid ned i de siste 5 år, er å profilere landbruket i Lofoten som en merkevare med opprinnelsesmerking. Med vår unike natur, aktive gårdbrukere i et av Nordlands største landbruksdistrikt mener vi at det skulle ligge til rette for et salgs og markedsføringsselskap der vi profilerer Lofoten som merkevare. Arbeidet med å utvikle ei strekt primærnæring er i gang, og skjer under begrepet LofotenMat. Etter at Lofoten Matpark ble etablert, har vi fått økt fokus på verdiskaping på våre råvarer i regionen. Det blågrønne samarbeidet har vært til inspirasjon for begge primærnæringene i Lofoten.

Kravet om økt effektivitet rammer oss alle. Vi opplever stadig større krav til innsparinger, og for å lykkes i dette arbeidet er det nødvendig med tett samarbeid og kreative løsninger. Prøveperiode med Vestvågøy kommune der Landbruksrådgivingen har påtatt seg oppgaven med veiledning i søknader om AK-tilskudd, har endret seg. Bøndene må i dag betale for denne

veiledningen, og kommunen tar selv ansvaret for selve søknadsprosessen. Arbeidet med BU-søknader, utviklingsprosjekt i tilleggsnæringer og prosjektledelse for innovativ arealforvaltning blir ivaretatt av oss. Næringen tar selv større ansvar og gjennom å være medlemmer i Norsk Landbruksrådgiving, og på den måten bygges det opp et senter for landbruket i Lofoten som har høg kompetanse og god kontakt med grasrota. I vårt bygg i Storeidøya har vi fra før samla produsenttjenesten til Tine, LofotenMat, Lofoten Matpark, Lofoten avløserlag, Debio og bøndenes regnskapskontor ved Finn Andersen. På den måten har vi bygd opp en betydelig kompetanse innenfor naturbasert næring og vi får positive tilbakemeldinger fra brukerne.

Selv om antall bruk med melkeproduksjonen har gått ned i Vågan kommune har mange av de bruk som er igjen kjøp tilleggskvote. Det siste året har to bruk oppnådd en betydelig investeringsstøtte fra Innovasjon Norge, og det har stor betydning for landbruket i kommunen.

Lofotlam SA har nylig inngått en helkjede avtale med REMA 1000 der det legges opp til å stimulere vekst innenfor sauehold i Lofoten. Lofotlam er en merkevare for saueholdet i Lofoten, og det er hyggelig at sauebønder i Lofoten får utbetalt over en million kroner i bonus fra Lofotlam i året.

Myndighetene kommer med nye pålegg gjennom nye forskrifter og krav til hvordan produksjonen skal foregå. Kravet fra myndighetene til miljøplan står sentralt, der dyrking av alle landbruksvekster skal dokumenteres, skjøtsel av kulturlandskap, biologisk mangfold og individmerking av alle dyr med helsekort er ufravikelige krav. Vi har gjennomført kurs og stått for opplæring i dette arbeidet og har i dag godkjent status som miljøplanråd for vårt distrikt. All nydyrking må søkes godkjenning på, og i noen tilfeller må sakene konsekventsutredes.

Norsk landbruksrådgiving ønsker å være tydelig på at vår hovedkompetanse er innenfor tradisjonell landbruksveiledning. For å bevare et landbruk i Lofoten må vi i tillegg ta del i den generelle utviklingen i samfunnet og tilpasse dette til lokale forhold. Lokale utprøvinger, forsøk og demonstrasjoner ute på bruk i aktiv drift vil fortsatt stå sentralt. I tillegg arbeider vi aktivt med utvikling alternative næringer, nisje-produksjoner, lokal omsetting av matvarer og kulturlandskapspleie/ biologisk mangfold.

Fra 1.01.17 er vi gått sammen i en felles rådgiving for hele Nordland, og det har gitt oss større kompetanse innenfor flere fagområder. For å kunne yte gode tjenester i alle kommuner, er vi avhengig av de driftstilskudd vi har fra kommunene. Med den omstilling vi har i landbruksnæringen vil det gi utslag for vår måte å drive veiledning på. Vi har tatt i bruk ny teknologi innenfor IKT, prosjektrettet arbeid innenfor næringsutvikling (Lofotlam/LofotenMat) i tillegg til grupperådgiving/kaffemøter ute på bygdene. Det bidrar både til økt sosial og faglig kompetanse. Vi vil videreføre prosjektet PEILING og har engasjert oss i bolyst, for å opprettholde bosetningen i distriktene. Hovedmålet her er å knytte til seg gårdbrukere som driver framtidsretta produksjon og sørge for erfaringsutveksling direkte mellom brukere og de som lever ute på bygda. På den måten bygg vi opp lokal kompetanse som forblir i området.

I 2020 har vi samarbeidet tett med Lofoten Utvikling og Haakon Walnum på prosjektet Ny giv. Konklusjonen fra dette prosjektet, er at behovet er stort for omstilling i landbruksnæringen, og på Gimsøy der hovedaktiviteten for landbruket er i dag, er det spesielt utfordrenede å finne løsninger for overgang til løsdrift. Alle kyr står her på bås, og husdyrgjødselkapasiteten er mangelfull på flere bruk. Et nytt prosjekt er under utvikling.

Norsk Landbruksrådgiving

Den kommunale driftsstøtten vil gi oss mulighet å videreføre utviklingsarbeidet på landbruk i kommunen, i god dialog med landbruksansvarlig i kommunen. Slik vi vurderer det er dett en god måten å opprettholde en stor aktivitet innenfor landbruk og naturbasert næringsutvikling i Vågan kommune.

For å kunne gi et tilsvarende tilbud i Vågan kommune i -20, søker vi om et prosjekttilskudd på kr 35 000. I de ti siste årene har kommunene i Lofoten bidratt med økonomisk støtte til vårt utviklingsarbeid, og Vestvågøy har også foretatt indeksregulering av tilskuddet, slik at vår aktivitet kan følge den generelle kostnadsutviklingen i samfunnet. Vi ønsker at også Vågan kommune legger dette inn i sine vurderinger.

Med hilsen

for
Terje Balandin
daglig leder
Gustav A Karlsen